

Theater: Oedipus / Bêt Noir, KVS en Ultima Vez - Els Van Steenberghe - Recensies - Knack.be

<http://www.knack.be/opinie/recensies/els-van-steenberghe/theater-oedipus-bet-noir-kvs-en-ultima-vez/opinie-1195107368584.htm>

September 30, 2011

Je kunt, als toeschouwer, haast de wind voelen. Zo snel rennen Wim Vandekeybus' dansers over de scène en maken ze *en passant* een elegante buiteling in de lucht. Ze vliegen vervolgens over een collega die languit op de grond ligt. Dan duiken ze in het publiek en veren als heuse stuiterballen weer op van tussen de verbaasde toeschouwers. In *Oedipus / Bêt Noir* (*** 1/2) transformeert Vandeybus de indrukwekkende spierkracht van zijn dansers tot virtueuze vertelkracht. Mét de inspirerende medewerking van theatermaker Jan Decorte.

Decorte en Vandekeybus: zielsverwanten

'*Ikebbetaltijt noch chezecht.*' Zo begint *Bêt Noir*, Jan Decortes bewerking van Sophocles' tragedie *Koning Oedipus*. In gebalde zinnen waar de emotie van af spat, reduceert hij de tekst – over Oedipus die onbewust zijn vader vermoord en met zijn moeder kinderen verwekt – tot de essentie. Decorte schreef de tekst in 1999 en enceneerde het stuk in het Kaaitheater. De potigheid en driftigheid van Decortes taal is haast de literaire variant van Vandekeybus' explosieve danstaal. Dus ging Vandekeybus, die er zijn levenswerk van maakt om theater en dans te versmelten tot een zinderend geheel, in 2006 een eerste keer aan de slag met de tekst. Zijn *Bêt Noir* (KVS) werd een pittige jongerenproductie die smaakte naar meer. Hij zette zijn tanden datzelfde jaar ook te Zürich in de tekst, tijdens het Theaterspektakel, en maakte er indrukwekkend muziektheater van.

Toch was hij nog niet klaar met de tekst. Dus reist nu zijn derde encenering van Decortes tekst langs (inter)nationale theaterzalen. In die encenering focust Vandekeybus vooral op de verslagenheid en de machteloosheid van de man en de impact van hartverscheurend slecht nieuws. Zo maakt hij deze klassieker tot een aangrijpende en herkenbare verbeelding van de alles overweldigende machteloosheid waardoor een mens bevangen kan raken. Uit de kracht en dynamiek waarmee de choreograaf die machteloosheid enceneert, bruist evenwel de hoop en de niet te beteugelen levensdrift. Zo bevestigt hij een eeuwenoude wijsheid: (dans)theater is als een troostend, louterend bad waar je gesterkt uit stapt.

Ruwe parel

Vandekeybus grossiert als regisseur niet in allerlei spitsvondigheden maar enceneert het stuk strak, bruto en wervelend op een donkere vloer. Dat werkt. Al vloeien niet alle scènes even vlot. Vooral het verweven van woord- en dansscènes blijft een struikelblok voor Vandekeybus. Het decor bestaat uit een kale scène die gedomineerd wordt door een imposant, cirkelvormig 'orakel', bestaande uit grote, met stofrepen behangen elastieken. Hijzelf vertolkt Oedipus en overtuigt. Ondanks zijn stille stem en soms al te snelle en onduidelijke uitspraak. Hij wordt omringd door een rockend muziktrio (Roland Van Campenhout, Jeroen Stevens en Elko Blijweert), drie topacteurs (Carly Wijs, Willy Thomas en Guy Dermul) en ijzersterke dansers. Allen in eerder onopvallende kostuums gestoken. Hierdoor gaat de aandacht volledig naar de dansvirtuositeit en het energieke samenspel.

Golvend op de innemende muziek waarin melancholische mondharmonicalijntjes, denderende drumsolo's en huilende gitaarrifs elkaar op- en achterna jagen, ontvouwt Vandekeybus Decortes versie van de eeuwenoude mythe.

De muziek herschept de scène soms in een broeierige woestijn vol loerend gevaar. Die dreiging wordt treffend vertolkt door het indrukwekkende orakel, de stuiptrekkende dansers én Guy Dermul. Hij vertolkt de slaaf die zag hoe Oedipus de oude koning (en dus zijn vader) op de driesprong

vermoordde. Dermul zegt amper wat, danst nauwelijks maar is alomtegenwoordig. Hij staat altijd ergens in een hoekje of kiertje van de scène te gluren en kleurt zijn slavenrol zo subtiel terneergeslagen (en een tikkeltje komisch) in, dat het een lust voor het oog is. Hetzelfde kan gezegd worden van Carly Wijs (als de koningin) en vooral Willy Thomas als de krasse, blinde ziener Tiresias. De acteurs intrigeren door de kiene wijze waarop Vandekeybus hen in zijn danstaal integreert.

Het stuk start nochtans aarzelend. Maar de verstilte begincènes waarin sommige woorden met te weinig kracht in de zaal worden gevraagd, zijn gelukkig niets meer dan de stilte voor de storm. *Oedipus / Bêt Noir* trekt vervolgens op als een racewagen en groeit uit tot machtig danstheater, tintelend van het spelplezier, waarin een virtuoze choreograaf en dito theatermaker elkaar versterken. Troostend en schoon om zien.

Els Van Steenberghe